

Gemengd onder de korf

Van het Sportpark herinner ik me nog de ijzeren wasbakken met ijskoud water. Uit de houten wand tussen onze kleedkamer en die van de jongens hadden we een knoest gehaald zodat we stiekum konden gluren. Maar dat water was veel te koud om je echt te wassen zodat er weinig te zien was. Van dat kleedhok naast de paardenbaan was het een stukje lopen naar de velden. En op zondagochtend mochten we ons in onze korte rokjes daar niet vertonen. Pas na 12 uur konden we in wedstrijdtenue naar ons veld lopen en niemand protesteerde tegen deze regel, aldus mevrouw Tine Hiddinga over haar geliefde korfbalsport. Toen ze 13 jaar was geworden mocht ze lid worden van De Zwaluwen en dat was in 1944. Dit was niet de oudste club in Hilversum. De onderwijzer Nico Broekhuysen had in 1902 het korfbal in ons land geïntroduceerd en al in 1910 kwam het in Hilversum. In oktober van dat jaar was het de heer Plesman, die de HOC Excelsior oprichtte. De letters HOC stonden voor 'Hilversumsche Openluchtspel Club' en deze naam gaf wel aan, dat de oprichter het korfbal niet alleen als sport maar ook als spel zag. Bovendien had Excelsior ook een atletiek- en gymnastiekafdeling. Maar centraal stond het korfbal, een zogeheten gemengde sport want een team bestond uit zes mannen en zes vrouwen. De 12 spelers waren verdeeld over drie vakken – dat zijn er nu nog maar acht spelers in twee vakken – en moesten door behendigheid en samenspel de bal in de korf van de tegenstander zien te

TINE HIDDINGA
EN
BRAM VAN DER
SCHUYT

Korfbal is de enige teamsport, die 'gemengd' wordt beoefend. Een team bestond vroeger uit zes vrouwen en zes mannen. Al sinds de jaren twintig van de vorige eeuw spelen elk weekend, ook in Hilversum, vele teams voor een goed resultaat in de korfbalcompetitie of gewoon voor de ontspanning na een drukke week. Een team van Excelsior in hun blauw-geel gestreepte shirts.

Ook in Amsterdam was korfbal snel populair geworden en Hilversumse clubs speelden daar menige uitwedstrijd. Op deze foto uit 1923 speelde het Hilversumse 'Excelsior' op het Parkschoouburgterrein in Amsterdam tegen de plaatselijke vereniging Nausikaa. De rokken waren in de roaring twenties al wat korter geworden, de toeschouwers hadden nog allemaal een hoed op! De in gestreepte shirts spelende Excelsior-leden op deze foto waren Bep Spaan, Miep Imhof, Jo Hermelen en Chris Delcour. Drie jaar later, in mei 1926, werd 'Excelsior' na spannende wedstrijden tegen clubs als 'Westerkwartier', 'E.C.K.A.' en 'Wordt Kwiek', kampioen van Nederland.

krijgen. De mannen van Excelsior droegen aanvankelijk een lange broek, die later wat korter werd maar wel de knie bleef bedekken en die opgehouden werd door bretels. De dames speelden in lange tot over de enkels reikende rokken en geel-blauwe korfbalblouses versierd met grote strikken.

De andere grote Hilversumse korfbalclub was De Zwaluwen, opgericht in 1921. Wat Plesman was geweest voor Excelsior waren de heer en mevrouw Van Beek voor De Zwaluwen. Bij de oprichting speelden ze een grote rol. De datum was 7 mei 1921 en de plaats was de Openbare Leeszaal in de Herenstraat. De thans 92-jarige mevrouw T. Knul-van Kampen is het enige nog in leven zijnde lid van het eerste uur. Ook De Zwaluwen hadden een gymnastiek- en een atletiekafdeling, maar die zijn tijdens de crisis van de jaren dertig ter ziele gegaan. Voor te veel leden was de contributie van tien cent per week te hoog. Na de Tweede Wereldoorlog is er bij De Zwaluwen ook nog even basketbal gespeeld, maar door het

De Zwaluwen in de jaren '20 voor hun clubhuis aan de Holleweg.

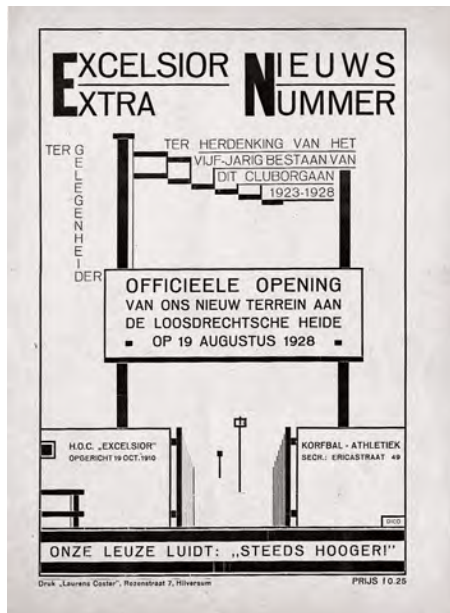
gebrek aan sportzalen was ook dat na vier jaar afgelopen. De zaterdagspelers in Hilversum verenigden zich tien jaar later in Altius, een club die nog steeds actief is. Vanwege hun geloof mochten die op zondag niet spelen, maar ze mochten wel op zondag bij ons komen kijken, herinnert Tine Hiddinga zich.

Sportvelden liggen doorgaans aan de rand van de stad. Mevrouw Knul weet nog dat De Zwaluwen in 1921 begonnen op de Hyacintenlaan, waar toen nog open terrein was. De oprukkende bebouwing verdreef de club naar de Holleweg en later naar het Sportpark, de plek waar vroeger de wielersbaan lag. Ook Excelsior zwierf door Hilversum. De club begon op de Javalaan, maar moest al snel uitwijken naar het sportveld op de Schuttersweg tegenover de Gemeentelijke HBS. Op die locatie recruteerde Excelsior veel HBS-leerlingen als lid en behaalde de club in 1926 het landskampioenschap. In augustus 1928 kon Excelsior verhuizen naar een eigen terrein op de Loosdrechtse Heide, maar na de oorlog moesten ze ook daar weer verdwijnen.

Evenals De Zwaluwen belandde Excelsior op het Sportpark en in 1960 vertrokken beide korfbalverenigingen naar een terrein in het Corversbos. De twee clubs deelden daar een houten gebouwtje, dat dienst deed als clubhuis. Er heeft daar in de zogeheten Corverskuil ook nog even een derde korfbalclub gezeten met de naam Climax, die in 1971 uiteindelijk fuseerde met Altius. Excelsior en De Zwaluwen zaten in 1960 dan wel op één locatie en deelden samen het houten clubhuisje, maar ze bleven toch net als vroeger vinnige concurrenten. Excelsior bouwde zijn eigen, stenen clubhuis in 1968, De Zwaluwen volgden tien jaar later. Mevrouw Riek van Beek legde toen de eerste steen.

Ook Altius heeft door Hilversum gezworven. In 1931 begon de club op een veld aan de Diependaalselaan, ongeveer op de plaats waar nu Van Hellemond staat. Via een terrein achter de waterzuivering aan de Loosdrechtseweg kwam Altius tenslotte op Berestein terecht, waar het nog steeds gevestigd is. Om het verhaal compleet te maken, in 1957 begonnen enkele leden van Excelsior en De Zwaluwen met een nieuwe eigen club, de Korfbalvereniging Hilversum. Ze speelden eerst op de Erfgooiersstraat en nu op Sportpark Crailo.

Korfbal wordt door velen gezien als een meidensport, aldus Tine Hiddinga, maar daar kun

Sportvelden liggen doorgaans aan de rand van de stad en als die stad steeds groter wordt betekent dat: verhuizen. Vele Hilversumse sportverenigingen weten daarvan mee te praten, ook de korfbalclubs. Excelsior was in 1910 begonnen op een terrein aan de Hyacintenlaan en belandde daarna op de velden langs de Schuttersweg. Groot was de vreugde toen de club in 1928 een 'eigen' terrein op de Loosdrechtse heide kreeg. Alle reden voor een Extra Nummer van het clubblad! Overigens moest de club daar na de oorlog ook weer weg en sinds 1960 is de Corverskuil het nieuwe home.

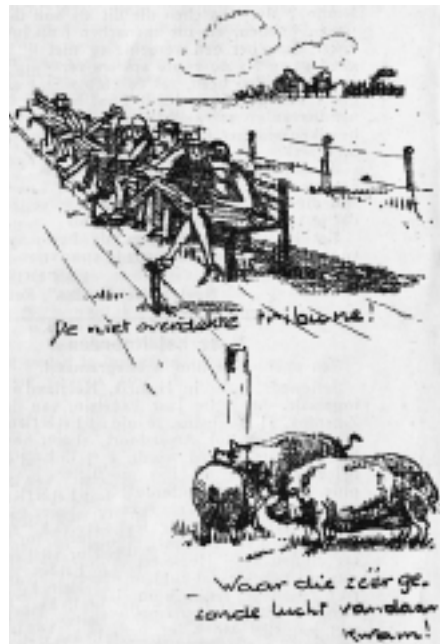

Het eerste bestuur van De Zwaluwen, kort na de oprichting in 1921. Zittend in het midden oprichter Teus van Beek, links zijn vrouw Riek. Het is één van die vele clubbesturen geweest die voor de Hilversumse jeugd veel hebben betekend. In 1961 is Van Beek daarvoor koninklijk onderscheiden.

je pas over oordelen als je het zelf gespeeld hebt. Vraag het maar eens aan Harry Vermeeghen! Die heeft eens een keer in zijn sportprogramma van die lollige opmerkingen over ons gemaakt, maar dat heeft hij geweten! Ik heb hem een lesje geleerd. En later heeft Vermeeghen aan een zaalwedstrijdje deel mogen nemen en sindsdien ziet hij het toch wel anders. Het kan er zelfs behoorlijk fel aan toegaan. Op het Sportpark lagen onze velden dicht bij die van de voetbalclub Het Gooi en als we thuis speelden ging het voetbalpubliek vaak wat eerder weg om bij ons te komen kijken naar 'het laatste kwartiertje'. Vooral wanneer De Zwaluwen en Excelsior tegen elkaar speelden, want dat waren echte rivalen en die vlogen elkaar soms letterlijk in de haren. Toch is korfbal geen ruwe sport. Het is een echte familiesport. Hele gezinnen brengen de hele zaterdag of zondag op het veld door en genieten daar van een intensief clubleven. Zeker vroeger! Tine Hiddinga: Naar de uitwedstrijden gingen we meestal op de fiets en naar Amsterdam of zo per trein en bus. Naast de competitie waren de toernooien heel

Een clubblad met een be-
gaafd tekenaar in de redactie
mag zich gelukkig prijzen. Als
vaste illustrator van Excelsior-
Nieuws gaf Dico van der
Meer zo zijn eigen indrukken
van het bloeiende clubleven.

Deze foto van juni 1972 toont het tweede twaalftal van de Hilversumse Korfbalclub de Zwaluwen, dat zojuist kampioen was geworden. Eén van de mannen was verhinderd, tweede van links was Tine Hiddinga, de schrijfster van dit artikel. De trotse coach was toen de heer Cosman.

belangrijk en gezellig. Ik heb de indruk, dat de belangstelling voor toernooien wat afneemt. Ook onze leden hebben tegenwoordig in het weekend zoveel dingen te doen, al dan niet met de caravan. Vroeger waren na de competitie de toernooien voor de jeugd en voor de senioren. Daar moest je bij zijn! Clubs uit Amsterdam namen tenten mee en kampeerden stiekem aan de rand van het terrein. Maar ook buiten het korfbal waren er talrijke activiteiten: familieweekenden, fietsenrally's, klaverjasavonden en voor de kinderen sinterklaas, disco's en kinderkampen. Recreatiekorfbal gaf de senioren een hoop lol, dus een potje spelen buiten serieus competitieverband. Vroeger speelden we ook 's winters gewoon door, sneeuw of geen sneeuw. Sinds midden jaren zestig gaan we 's winters de zaal in: micro- of zaalkorfbal. Daar was niet iedereen gelukkig mee maar nu kunnen we niet meer zonder.

Verenigingen hebben zo hun perioden dat alles lukt en tijden dat het tegen zit. Zo rond 1990 beleefde het korfbal als teamsport een moeilijke tijd. Er waren weinig nieuwe leden en zo iets leidt in een club dan gauw tot allerlei problemen. Sportief gaat het achteruit, financieel dreigen er gaten te vallen. Zowel De Zwaluwen als Excelsior hadden het moeilijk en onder de druk van de omstandigheden gebeurde het ongelofelijke. De aartsrivalen, burens in het Corversbos, begonnen een gesprek en de voorzitters stelden vast dat ze samen sterker zouden zijn dan elk alleen. De achterban-

Mevrouw Riek van Beek legde in 1978 de eerste steen van het clubhuis van De Zwaluwen.

Bijna iedere sportvereniging heeft wel één of twee leden, die zich bij wijze van spreken dag en nacht voor hun club inzetten. In 1994 kwam de Rinuis Schaap-prijs terecht bij Tine Hiddinga, korfbalster sinds 1944 en steunpilaar van de De Zwaluwen – en na de fusie van De Corvers. Uit handen van wethouder Erna Wijers mocht zij het ‘Schaap’ in ontvangst nemen. De naamgever Rinus Schaap had nog geen uitreiking gemist en was er toen ook weer bij. En elk jaar is het de Hilversumse beeldhouwer Ad Rommens die het beeld vervaardigt.

‘Jong geleerd, oud gedaan’. Al dan niet met hulp van leerkrachten proberen de korfbalclubs om de schooljeugd voor hun fijne sport enthousiast te krijgen. Twee spelertjes op een schooltoernooi in 1997 geconcentreerd bezig.

nen werden moeizaam overtuigd en met een heel krappe meerderheid kwam de fusie tot stand. Tine Hiddinga: *Wie had dat ooit gedacht? Maar voor de korfbalsport in Hilversum was het noodzakelijk. Alhoewel velen, vooral de echte clubidioten die al jaren lid waren, er veel moeite mee hadden. Maar dat het verstandig is geweest blijkt wel uit het feit, dat De Corvers, zoals we nu dus heten, een gezonde vereniging is geworden.*

Het ligt voor de hand te veronderstellen dat het gemengd beoefenen van deze sport tot een hoop ‘koppeltjes’ en huwelijken leidt. Tine Hiddinga beaamt dat. Zelf heeft ook zij onder de korfverkering gekregen. Je had genoeg aan je club en aan

de jongens en meisjes die je daar leerde kennen. Dat heeft niet alleen geleid tot menig korfbalhuwelijk maar ook tot de hechte band tussen de oudere leden. En daar profiteert de club dan weer van, want die oudjes laten wel nog steeds hun handen wapperen om schoon te maken, bier te tappen, broodjes te smeren, oude kranten op te halen en materiaal te onderhouden. En we vinden het nog leuk ook!

De Rinuis Schaap Prijs

Deze prijs is vernoemd naar de voormalige Hilversumse voetbalinternational Rinus Schaap, bekend door zijn voetbalprestaties maar ook door zijn sportieve gedrag binnen en buiten het voetbalveld. De gemeente Hilversum heeft in 1991 de prijs ingesteld om haar waardering uit te drukken voor de inzet van de vele vrijwilligers voor de plaatselijke sportbeoefening. Ieder jaar nodigt de gemeente de sportverenigingen in Hilversum uit om verdienstelijke vrijwilligers voor de prijs kandidaat te stellen. Een onafhankelijke jury van vier experts verricht de uiteindelijke keuze.